

Latvijas Republikas Vides ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības iela 23, Rīga, LV - 1045 (tālrunis: 7321173; fakss: 7321049)

Rīgā, 2006.gada 27.jūnijs

Lēmums Nr.3-n

Par ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts:

SIA „Latgales dolomīts”, reģistrācijas Nr.42403017498, adrese: Rūzori,
“Baravikas”, Mērdzenes pagasts, Ludzas rajons, LV-5726.

Paredzētās darbības nosaukums:

Derīgo izrakteņu – dolomītu ieguve un pārstrāde.

Paredzētās darbības iespējamā norises vieta (adrese):

Derīgo izrakteņu atradne “Baravikas”, zemes īpašumā “Baravikas” (kadastra
Nr.68720060044) Ludzas rajona Mērdzenes pagastā.

Izvērtētā dokumentācija:

Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes 2006.gada 7.jūnija
sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums Nr.1864 un tam pievienotie materiāli,
tai skaitā SIA “Latgales dolomīts” iesniegums VVD Rēzeknes reģionālajai
vides pārvaldei un tam pievienotie materiāli, VVD Rēzeknes reģionālās vides
pārvaldes 2006.gada 23.maija pārbaudes akts, kā arī 2006.gada 14.februāra
Mērdzenes pagasta iedzīvotāju pieprasījums VVD Rēzeknes reģionālajai vides
pārvaldei un tam pievienotie materiāli.

Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes viedoklis:

Nav izslēgta paredzētās darbības iespējamā ietekme uz dabas liegumu “Kreiču
purvs”, paredzētajai darbībai nepieciešams veikt ietekmes uz vidi
novērtējumu.

Faktu konstatācija:

- Paredzētā darbība – derīgo izrakteņu dolomīta, smilts un grants ieguve derīgo
izrakteņu atradnē “Baravikas” Ludzas rajona Mērdzenes pagasta Rūzoru
ciema zemes īpašumā “Baravikas” ietver derīgo izrakteņu ieguvi ar atklāta
karjera metodi un produkcijas pārstrādi, kuru plānots veikt ar mobilo
drupinātāju. Plānotais ieguves apjoms – līdz 180 tūkstoši m³ šķembu gadā un
65 tūkstoši m³ smilts – grants. Lai realizētu paredzēto darbību nepieciešams
veikt 4,27 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes un 0,1ha meža zemes
transformāciju.

- Zemes īpašums “Baravikas” atrodas Ludzas rajona Mērdzenes pagasta Rūzoru ciemā.
- Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras derīgo izrakteņu krājumu akceptēšanas komisija 2006.gada 17.janvāra sēdē ir akceptējusi atradnē “Baravikas” A kategorijas dolomītu krājumus 607,87 tūkstošu m³ apjomā, norādot, ka no tiem 232,9 tūkstoši m³ atrodas karsta zonā, bez tam akceptēti N kategorijas smilts – grants krājumi 65,99 tūkstošu m³ apjomā, norādot, ka to ieguve iespējama pēc papildu krājumu aprēķinu iesniegšanas.
- 2006.gada 30.janvārī sastādīta un izsniegta derīgo izrakteņu atradnes pase derīgo izrakteņu atradnei “Baravikas” Ludzas rajona Mērdzenes pagastā, kurā norādītā atradnes platība 4,37 ha, derīgā slāņkopa – augšdevona Daugavas svītas dolomīti, atradnē līdz šim nav veikta derīgo izrakteņu ieguve, derīgo izrakteņu krājumi atrodas zem pazemes ūdens līmeņa, kura ieguluma dziļums ir no +1,0m līdz 1,48m no zemes virsas.
- Lai veiktu derīgo izrakteņu ieguvī plānots pazemināt pazemes ūdens līmeni. Ūdens atsūkņēšanu paredzēts veikt ar elektriskajiem sūkņiem un novadīt Straujas upē. Sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma materiālos nav datu par Straujas upes caurteci un novadīto ūdeņu iespējamo ietekmi uz tās temperatūras režīmu un kvalitāti. Ņemot vērā lielo novadāmā ūdens daudzumu, nepieciešams veikt zivsaimniecisko ekspertīzi.
- Sākotnējam ietekmes uz vidi izvērtējumam pievienotie SIA “LatGranīts” veiktie “Ludzas rajona, Mērdzenes pagasta dolomīta atradnes “Baravikas” hidroģeoloģiskie aprēķini” ietver informāciju par to, ka ūdens līmeņa pazemināšanu plānots veikt divos etapos, to pazeminot kopumā par 9,5m (jāpiezīmē, ka atradnes pasē noteiktais derīgā slāņa – dolomīta biezums sasniedz 16,3m, bet segkārtas biezums svārstās no 2,0 m līdz 9,3m). Sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējumā un tam pievienotajos materiālos nav ietverta informācija par plānoto karjera dziļumu.
- Iepriekš minēto hidroģeoloģisko aprēķinu rezultātā konstatēts, ka pazeminot pazemes ūdens līmeni par 9,5m veidosies depresijas piltuve, kurā karjera ekspluatācijas divdesmitajā gadā 5 km attālumā no karjera pazemes ūdens līmeņa pazeminājums sasniegs 1,2m, bet vidējā pieplūde karjerā sastādīs 4493 m³ ūdens diennaktī. Derīgo izrakteņu atradnes pasē ietverta informācija par to, ka atradnes teritorijā ir konstatētas karsta parādības un daļa derīgā izrakteņa krājumu (232,9 tūkstoši m³) atrodas karsta zonā. Hidroģeoloģisko apstākļu maiņa pazemes ūdens līmeņa intensīvas pazemināšanas rezultātā var aktivizēt karsta procesu ne vien atradnes teritorijā, bet arī pazemes ūdens depresijas piltuves teritorijā.
- Sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma materiālos ietverta informācija par to, ka karjera ietekmes teritorijā atrodas viensētas, kuru ūdensapgādi nodrošina grodu akas. Iepriekš minētajā pētījumu darbā ietverta informācija par 23 viensētu akām. Veicot pazemes ūdens līmeņa pazemināšanu tiek radīti draudi minēto viensētu ūdensapgādei.
- Saskaņā ar LR Civillikuma 1042.pantā noteikto zemes īpašniekam pieder nevien tās virsa, bet arī gaisa telpa virs tās, kā arī zemes slāņi zem tās un visi izrakteņi, kas tajos atrodas. Savukārt 1043. pantā noteikts, ka zemes īpašnieks var, pēc sava ieskata, rīkoties ar savas zemes virsu, gaisa telpu virs tās, kā arī ar zemes slāņiem zem tās, ja vien viņš ar to neskar svešas robežas. Veicot pazemes ūdens līmeņa pazemināšanu, tiek skartas visu depresijas piltuves teritorijā ietilpstošo zemes īpašnieku tiesības, jo tiek ietekmētas viņiem

piederošās zemes dzīles un atsūknēts viņiem piederošais derīgais izraktenis – pazemes ūdens. Savukārt dolomīta ieguves un pārstrādes procesā veidojas gaisa piesārņojums ar cietajām daļiņām – putekļiem, kas var pasliktināt gaisa kvalitāti apkārt esošajos īpašumos. Civillikuma 1039.pants nosaka, ka īpašnieks var aizliegt visiem citiem ietekmēt viņa lietu, kā arī to lietot vai izmantot, kaut arī viņam pašam no tam nerastos nekāds zaudējums.

- Sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma materiālos ietverts iedzīvotāju iesniegums, kurā izteikta negatīva attieksme pret plānoto derīgo izrakteņu ieguvī un pārstrādi Mērdzenes pagasta zemes īpašumā “Baravikas” (2006.gada 14.februāra Mērdzenes pagasta iedzīvotāju vēstule VVD Rēzeknes reģionālajai vides pārvaldei ar 52 iedzīvotāju parakstiem). Minētajai vēstulei pievienots 45 saimniecību saraksts, kuras var negatīvi ietekmēt paredzētās darbības īstenošana. Vēstulē norādīts uz vairākām dabas vērtībām derīgo izrakteņu atradnes tiešā tuvumā. Vēstulē ietverta informācija par z/s “Kramiņi, kas nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību un biškopību un kuras saimnieciskā darbība tiek apdraudēta, vēstules pielikumā norādītas 11 zemnieku saimniecības un piemājas saimniecības, kas iesaistītas Eiropas savienības finansētos lauksaimniecības atbalsta projektos un atrodas dolomītu karjera izstrādes ietekmes zonā. Iedzīvotāji pauž viedokli, ka paredzētās darbības īstenošana, tai skaitā radušies putekļi, palielinātās transporta plūsmas, troksnis un vibrācija, kā arī pazemes ūdens līmeņa pazemināšana negatīvi ietekmēs viņu dzīves vidi, zemes īpašumus un sociāli ekonomiskos apstākļus. Iesniegumam pievienota Latvijas biškopības biedrības 2005.gada 30.novembra vēstule Nr.9/05-92 “Par vides ietekmi uz biškopību”, kurā izteikts atzinums, ka karjera izveidošanas gadījumā z/s “Kramiņi” saskaņā ar Eiropas komisijas Regulas Nr.2092/91 C daļas 4.2. (c)punktu pārbaudes organizācija neatļaus nodarboties ar bioloģisko biškopību, jo iespējams piesārņojums, kas ietekmē biškopības produkciju.
- Sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējumā ietverta informācija, ka paredzētās darbības vieta atrodas 2,7 – 3 km attālumā no Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā Natura 2000 ietvertā dabas lieguma “Kreiču purvs”, kas ir plašs austrumu tipa augstais purvs ar ciņu - lāmu kompleksiem, distrofu ezeru un minerālsalām. Minētā teritorija izveidota augstā purva, pārejas purva, distrofa ezera un purvainu mežu aizsardzībai. Kā viens no teritorijas ekoloģiskās funkcijas apdraudošiem faktoriem tiek minēta meliorācijas negatīvā ietekme uz purva ekosistēmu. Saskaņā ar sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējumā un tam pievienotajos materiālos ietverto informāciju, pazemes ūdens līmeņa pazemināšana skar arī dabas lieguma teritoriju – hidroģeoloģiskie aprēķini apliecina, ka pazemes ūdens depresijas piltuve pārsniedz 5 km attālumu no plānotā karjera.
- Saskaņā ar 2003.gada 22.jūlija MK noteikumu Nr.415 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 4.punkta 3.1.apakšpunktā noteikto, īpaši aizsargājamā dabas teritorijā aizliegts bez attiecīgas atļaujas vai iepriekšējas rakstiskas saskaņošanas ar aizsargājamās dabas teritorijas administrāciju vai, ja tādas nav, ar reģionālo vides pārvaldi veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu.
- Minēto noteikumu 5.punktā noteikts, ka ja par vides aizsardzību atbildīgā valsts vai pašvaldības institūcija atbilstoši tās kompetencei pieņem pārvaldes lēmumu, ka kādai darbībai ir vai var būt būtiska negatīva ietekme uz

aizsargājamo teritoriju, tās ekosistēmām vai dabas procesiem tajā, vai darbība ir pretrunā ar aizsargājamās teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķiem un uzdevumiem, šo darbību veikt aizliegts. VVD Rēzeknes reģionālā vides pārvalde izteikusi viennozīmīgu viedokli, ka paredzētās darbības īstenošana var negatīvi ietekmēt dabas lieguma “Kreiču purvs” ekosistēmu un ir nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu.

- Savukārt likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.panta (4)daļā noteikts, ka paredzētajai darbībai vai plānošanas dokumentam, kas atsevišķi vai kopā ar citu paredzēto darbību vai plānošanas dokumentu var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000, veic ietekmes uz vidi novērtējumu.
- Pamatojoties uz Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātiem, Vides pārraudzības valsts birojs uzskata, ka SIA “Latgales dolomīts” paredzētā darbība – dolomīta ieguve un pārstrāde derīgo izrakteņu atradnē “Baravikas” Ludzas rajona Mērdzenes pagastā var negatīvi ietekmēt pazemes ūdens līmeni un gaisa kvalitāti plašā areālā ap plānoto ieguves vietu. Ņemot vērā LR Civillikumā un likumā “Par zemes dzīlēm” noteikto, paredzētās darbības īstenošana uzsākama tikai pēc vienošanās ar ietekmēto zemju īpašniekiem, ar kuru viņi piekrīt viņiem piederošā pazemes ūdens atsūkņēšanai un pazemes ūdens līmeņa pazemināšanai viņu īpašumos.
- Ņemot vērā to, ka paredzētās darbības īstenošana var pazemināt pazemes ūdens līmeni Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā Natura 2000 ietvertā dabas lieguma “Kreiču purvs” teritorijā un var negatīvi ietekmēt purva ekosistēmu, Vides pārraudzības valsts birojs uzskata, ka saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.¹ pantu, nepieciešams komplekss paredzētās darbības – derīgo izrakteņu – dolomītu ieguve 4,37ha platībā un pārstrāde zemes īpašumā “Baravikas” (kadastra Nr.68720060044), Ludzas rajona Mērdzenes pagastā derīgo izrakteņu atradnē “Baravikas” ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo Natura 2000 teritoriju novērtējums Ministru kabineta 2006.gada 6.jūnija noteikumu Nr.455 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)” noteiktajā kārtībā. Šāds izvērtējums ļaus veikt ierosinātās darbības ietekmju uz Natura 2000 teritorijas ekoloģiskajām funkcijām un integritāti izvērtējumu, atbilstoši tā izveidošanas un aizsardzības mērķiem, un izstrādāt iespējamo ietekmju novēršanas pasākumus.

Piemērotās tiesību normas:

„Administratīvā procesa likuma” 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 57.pants, 65.panta 3.daļa, 66., 67.pants, likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.¹, 11. un 14.pants, likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.pants, 2003.gada 22.jūlija MK noteikumu Nr.415 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 4. un 5.pants, 2004.gada 17.februāra Ministru kabineta 2006.gada 6.jūnija noteikumu Nr.455 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)” 2.punkts.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes 2006.gada 7.jūnija sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums Nr.1864 un tam pievienotie materiāli, tai

skaitā SIA “Latgales dolomīts” iesniegums VVD Rēzeknes reģionālajai vides pārvaldei un tam pievienotie materiāli, VVD Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes 2006.gada 23.maija pārbaudes akts, kā arī 2006.gada 14.februāra Mērdzenes pagasta iedzīvotāju pieprasījums VVD Rēzeknes reģionālajai vides pārvaldei un tam pievienotie materiāli, likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.¹, 11., 13. un 14.pants, iepriekš minētie fakti un piemērotās tiesību normas.

Lēmums:

Nemot vērā visu iepriekšminēto Vides pārraudzības valsts birojs nolēma:

1. Ierosinātā darbība – dolomītu ieguve 4,37ha platībā un pārstrāde zemes īpašumā “Baravikas” (kadastra Nr.68720060044), Ludzas rajona Mērdzenes pagastā, derīgo izrakteņu atradnē “Baravikas” var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā Natura 2000 ietvertā dabas lieguma “Kreiču purvs” ekoloģiskās funkcijas;
2. Piemērot SIA “Latgales dolomīts” ierosinātajai darbībai – dolomītu ieguve 4,37ha platībā un pārstrāde zemes īpašumā “Baravikas” (kadastra Nr.68720060044), Ludzas rajona Mērdzenes pagastā, derīgo izrakteņu atradnē “Baravikas” - ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo Natura 2000 teritoriju novērtējuma procedūru.

Šo Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu, saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 14.pantā noteikto, var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā viena mēneša laikā.

Direktors

J.Avotiņš